

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an . . . 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 760.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERȚIUNILE

se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Lo
deschis costă șirul I Gor.
Manuscrisurile nu se în-
napolază.

ROMÂNUL

Încredere și disciplină.

Tot felul de vești alarmante lansează în lumea mare agențiile și ziarele incorigibililor. Verbul asta ar putea să ne otrăvească, dacă ar găsi suflete lașe și ființe cari sunt gata să dea crezare știrilor tendențioase. Să nu fim însă creduli, ci să căutăm să destrămăm vătulul asta cețos și să ne informăm despre starea reală a lucrurilor.

N'avem nici un temei să ne îndoim că Românii nu vor da răspunsul potrivit propagandei ostile ce se face astăzi pentruca să se usurpeze independența politică a neamului. Întâiu de toate, din faptele recente, din încercările ce s'au făcut până azi din partea guvernului maghiar, suntem deja în olar că armele cu cari luptă astăzi dușmanul sunt ultima scăndură de scăpare a așa-numitei integrități teritoriale. Maghiarii uită că ententa a hotărât destrămarea monarhiei austro-ungare și crearea de state naționale din ruinele ei. Ei nu vor să înțeleagă că tribunalul suprem din Versailles își rostește judecata decisivă contra căreia nu există apelată. A căuta să faci greutăți operei de pacificare și reconstruire a Europei, operă pe care cu atâta aparat și cu atâta bunăvoință acum o duc la îndeplinire, însemnează a lupta cu universalul, a face sforțări zadarnice. Efectul va fi tocmai contrariul. Ungurii prin acțiunile lor recente își risipesc degeaba energii ce le-ar fi de lipsă într'altă parte, în munca lăuntrică de reculegere a propriei lor națiuni. Silește apoi ententa la măsuri severe contra lor, izolându-i fără milă de toată lumea cultă. Ungurii se dovedesc incorigibili, cum foarte corect observă oficiosul parizian *Le Temps*. În loc să-și tragă ei înșiși consecințele, se aventurează în mișcări foarte riscate atrăgând odiul întregii lumi civilizate.

Criteriul după care se vor statornici hotărârile viitoare ale statelor naționale este teritoriul etnic, adică ce fel de populație are majoritatea locuitorilor pe o întindere oarecare. Dacă teritoriul etnic va fi românesc, adică majoritatea populației o dau Românii, atunci acel teritoriu este un drept inalienabil al poporului românesc și va trebui încorporat în statul român.

Acesta este rezonul ce a călăuzit Consiliul Dirigent când a redactat comunicatul oficial publicat în numărul nostru de astăzi. Peste tot Consiliul Dirigent în munca sa de organizare a Ardealului nu se lasă condus decât de principiile superioare ale drepturilor naționale juste. Populația românească nu mai poate sta la discreția statului despot în îngrădirea tiranică a căruia s'a sbătut o mie de ani. Situația nu se mai putea tolera. Românii nu vor suferi să mai fie anexați de forța brutală a statului apăsător. Ei vor să-și facă o formațiune politică, un stat care să corespundă spiritului lor național, nevoilor lor interne, culturii lor specifice, aspirațiilor proprii, pentruca să se poată devota unei munci rodnice, misiunii înalte și sfinte pe care o are în urma existenței lor proprii. Deaceia ei vor drepturile imprescriptibile și inalienabile ale statului național.

Incorigibilii însă nu vor să înțeleagă. Ei uzează de arme neloiale pentru a zădărnici munca noastră pe care o aprobă toată lumea cultă. S'au folosit de bolșevici ca să ne zăpăcească, dar Apáthy a trebuit să tragă scurta. Guvernul maghiar a organizat cu mijloacele corupției o întreagă armată de muncitori ca să ne distrugă începuturile de administrație și de reluare a muncii în fabrici, mine, poștă, telegraf, comunicație de tren etc. Consiliul Dirigent a înlăturat și această piedecă. A mai rămas o a treia armă a guvernului maghiar, adevărata armă, organizarea de trupe cari vor cu teroarea să provoace neliniști.

Prin comunicatul de ieri al Consiliului Dirigent se spune că în contra atentatelor se vor lua măsuri de rigoare, cele mai aspre posibile, pentruca munca de pace și întărire să nu fie tulburată. Nu teroare și spaimă, ci liniște trebuie neamurilor în zilele aceste de trecere dela măcelul îngrozitor la ora păcii rodnice și atât de așteptată.

Față de această armă a forței brachiale, cum să ne apărăm? Cu forța? Așa ar fi logic ca forței să-i răspunzi cu forța. Cum însă noi niciodată n'am ales măcelul ca mijloc pentru eluptarea drepturilor noastre, n'om face-o nici acum. N'o să ne mănjim mâinile cu sânge. Nu suntem popor sălbatic să facem rezistența cu arma tăioasă. Ar fi și de prisos. Căci știm că peste noi își va rosti judecata sa tribunalul lumii dela Versailles și soarta noastră se va lămuri acolo. Este zadarnică orice apărare. Nu forță să opunem, ci o expectativă demnă.

Putem da răspunsul nostru brutalității lor ce se săvârșesc acum pe sate din nou. Putem opune cele două arme irezistibile: încrederea și disciplina. Inima fiecărui Român să nu sovăie, ci să creadă cu tărie că ceea ce trebuie să fie al nostru, ni-se va recunoaște. Hotărârile dela Alba-Iulia sunt niște table ale legii, cari trebuie să fie razimurile puternice în sufletele noastre. Da, încredere în noi înșine, în idealul nostru. Încredere, dar nu vagă și izolată, ci firmă și comună. Să ne simțim o singură tabără, singură individualitate națională. Să stăm drepti și să ne păstrăm calmitatea și demnitatea noastră de popor conștient de menirile sale umane. România-mare să fie în sufletele noastre, c'atunci va fi și în realitate; să avem încredere în ea și să o păstrăm cu disciplina severă a conștiinței noastre naționale.

Evenimentele zilei.

Ziarele maghiare despre luptele între Români și Maghiari.

Ziarele maghiare au vestit zilele trecute cu mare bucurie, că Românii se retrag și în curând vor intra în Cluj. Anunțaseră chiar că au intrat în Huedin.

Acum cu mărare cetim cum aceleași ziare scriu despre lupte la Bologa (Sebesvár) și Poieni (Kisbeses). Amândouă localitățile acestea sunt dincoace de Huedin și dacă privim la hartă, ne convingem că Maghiarii înaintează — spre Oradea-mare.

Toate știrile se dau din Oradea-mare. Acum se anunță, că Maghiarii s'au retras din valea dela Poieni, dar constată că Românii ar face mișcări de tragere.

Noi ne-am obișnuit cu știrile tendențioase ale ziarelor maghiare, dar nu ne-am putut închipui, ca un ziar să se înjosească într'atâta, încât să scrie lucruri ca acestea:

„Românii cu sălbătăcie înfiorătoare au omorât pe cantonierul din Molosig. L-au bătut până la sânge, și-au pus sa'e pe rane și după aceea l-au rălat bucăți”.

Dăm din cuvânt în cuvânt știrea aceasta din ziarul Pesti Napló nr. 24, ca să se vadă cu ce arme se fac agitațiile împotriva Românilor.

„Pentru Ardeal.”

În timpul din urmă răsar în toate orașele soldați maghiari cu inscripția pentru Ardeal (Erdélyért). E și acesta un mijloc de propagandă de a deștepta șovinismul maghiar, întocmai ca placatele de coloare, sângelui cu inscripția: Nu, nu, niciodată!

Soldații aceștia se duc acum în ținuturile românești și ne putem închipui ce voinicii vor mai face acolo. Din Arad au plecat companii de aceștia și — cum anunță ziarele maghiare — a plecat și din Dobrișin un batalion cu mitraliere. Și spun că vor urma și alte trupe.

Wilhelm va fi exilat în India-olandeză.

Neue Fr. Presse are din Berlin informația: După știri din Geneva împăratul Wilhelm va fi exilat în India olandeză și guvernul francez îi va confisca moșiile din Alsacia și Lorena. Exkaiserul cu siguranță va ajunge în fața judecății și numai fanaticii cred contrariul.

Conferența generală de pace.

Ministrul de externe francez *Pichon* a declarat în cameră: Conferența generală de pace, conferență la care vor participa toate statele beligerante, se va întruni la 2 Maiu a. c.

Galeria pietății.

Din Bern se anunță că ministrul președinte Clémenceau este de asemenea aderentul planului ca la Paris să se zidească o galerie uriașă cu balcoane lungi, care să se cheme „Galeria de pietate” a neamului francez, unde vor fi atârinate pe pereți portretele celor 1,400.000 de soldați morți ai Franței, aranjate după regimentele din cari soldații morți au făcut parte. În galeria de colonne vor fi ridicate apoi statuetele lui Clémenceau și a generalilor francezi.

Regina la Iași.

Iubita noastră Suverană și scumpele-I odrasle se află de câteva zile în a doua capitală a Regatului.

Abia pășise M. S. Regina în reședința Ei regală din București și gândul Ei, mânat de cele mai înălțătoare simțeminte ce copleșesc sufletele alese, a despiciat văzduhul și s'a îndreptat spre Iașul depărtat, orașul blagoslovit care a adăpostit-O în vremuri viforoase pentru destinele neamului.

În sufletul nobilei noastre Regine s'a deșteptat adesea, după cum fac mărturie cei din jurul Ei, jcoana trecutului nu depărtat, când cu sufletul sbuciumat a căutat refugiu în acel oraș care a avut norocul să prezideze toate actele mari ale neamului nostru. În clipele acelea defilau fără îndoială în mintea Ei fețele senine și voioase ce l-au stat în cale la tot pasul, atunci când durerile ne încolțeau din toate unghiurile. Ea a retrăit adesea clipele de suferință ce s'au abătut asupra României, fără a-O cutremura sau s'O înlătura dela datorile Ei de regină, mamă, și pe cari le-a alinat cu exemplul ei de femeie curajoasă, sau stând la căpătâiul celor răniți pe câmpul de luptă. Și lcoana, acelu trecut îi înfățișa în ochiul minții bucuria ce o resimțea când avea puțința să-și întindă bună-tate, și generositatea peste durerile celor mulți. În fine, l-a stat în gând neclintit din minăta rein-

toarcerii din Iași, amintirea bucuriei ce a simțit-o când voinicii noștri au zdrobit hordele năvălitoare și când armatele noastre și cele aliate, I-au pregătit din nou calea presărată de flori și glorie pe care a pășit Ea, mândră, în vechea Ei capitală, alături de gloriosul Ei soț și rege al tuturor Românilor.

Și aducându-și aminte în tot ceasul regina noastră de aceste vremuri de frământări lăuntrice, de trudă, de chin, de soare fără bucurie, ca și de clipele când tot acolo, la Iași, sufletul I-a fost cuprins de nețărmurită fericire a isbânzei, Ea, fără să fie seamă de trudă și abia întremată după o boală mistuitoare, a mers, să-și vadă Iașul Ei, de ieri, cu sufletul iluminat de strălucirea bucuriei de astăzi.

Și a revăzut în capitala Moldovei locurile unde odinioară și-a plimbat restrîștea, ca de astă dată, cu zimbetul fericirii în inimă și pe buze, să îndrăgească iarăși mâna Ei darnică peste atâtea dureri nepătrunse, peste atâtea rani pe cari numai Ea știe să le ghicească, numai Ea știe să le aline.

Și a stat iarăși iubita noastră Regină laolaltă cu femeile ce I-au împărtășit și atunci munca și durerile, și împreună cu ele s'a bucurat de astădată de roadele hărniciei ce a depus-o alături de marele nostru Rege și de ostașii Lor la preamărirea patriei.

Iar noi de aci, ca și toți Românii din Regat și cei ce s'au unit la patria-mamă, am urmărit în tot locul cu ochiul minții pe nobila noastră Regină, însoțind-o de admirația, de iubirea și recunoștința noastră, așa cum li se cuvine celor ce se jertfesc pentru neam, așa cum e drept să cinștim pe cei cu sufletele mari. (U-1).

Lordul Cecil despre Liga națiunilor.

Lordul Robert Cecil a declarat într'un interviu la Paris că a supus conferinței de pace un proiect prin care expune părerile Angliei și care în linii generale nu diferă de publicația generalului Smuts.

Robert Cecil a spus:

Toată opinia publică este în favoarea unei hotărâri serioase. E imposibil de a se proceda după vechile calapoade, ca fiecare să tragă foloase pentru sine, fără să fie seamă de ceilalți.

Aceasta nu înseamnă că autoritatea internațională se va amesteca în chestiile interne ale țărilor interesate.

Calea, pe care se vor rezolvi toate problemele de această natură, va fi crearea nu a unui parlament cu majorități și minorități, ci a unei comisii, care va cuprinde pe reprezentanții națiunilor; în loc de diplomați vor fi membri influenți ai fiecărui guvern, cari se vor întruni la anumite intervale. Comisiunea nu va elabora legi rigide, ci va căuta să stabilească înțelegeri mutuale și să ia hotărâri cari să previe luptele de clasă.

În 1914 exista, de altfel o ligă a națiunilor și s'a și ținut o conferință.

Franța pentru intervenție armată.

Cu privire la Rusia, Franța susține încă politica unei intervenții armate, dar e nedrept să se creadă că această atitudine s'ar datorî numai celor opt bitoane angajate în Rusia.

A început să cam scadă dorința de a se reface o Rusie întreagă, să se restaureze ca putere formidabilă, servind ca scut pentru viitoarea creștere a Germaniei, de care Franța se teme pe viitor.

Aceasta a fost formula Franței timp de 50 ani.

America și Anglia sunt de părere ca Liga națiunilor va putea ajunge la același rezultat, fiind contra unei intervenții. Planul francez este în perfect acord cu ideile lui Clemenceau, care preferă o balanță de puteri față de Liga națiunilor. După Clemenceau, Liga ar fi mai mult o abstracție academică.

Lloyd George de acord cu Wilson.

Correspondentul din Paris al unui ziar englez spune că părerile lui Lloyd George, relativ la situația Rusiei, sunt de perfect acord cu ale lui Wilson. Ei socotesc regularea chestiunii rusești ca absolut necesară înainte de formarea Ligei națiunilor. Se spune că vor fi invitați la Paris reprezentanți din toate guvernele Rusiei, ca să arate la conferință revendicările de teritorii pentru Rusia unită. Dacă se va ajunge la o delimitare hotărâtă a diferitelor guverne, putem să avem încrederea că ele vor subscrie la condițiile finale ale conferinței.

Conferința dela Prinkipo.

Conferința păcii din Paris a lansat un apel către guvernele existente în Rusia, invitându-le să trimită reprezentanți la Prinkipo (marea Marmura) ca să delibereze cu delegații Puterilor asupra mijloacelor de a restabili ordinea în Rusia.

Correspondentul agenției Reuter din Paris comunică: Propunerea Rusiei către reprezentanții marilor puteri a fost definitiv adoptată de toți delegații prezenți. O comisiune compusă din doi reprezentanți, unul civil și unul militar, ai celor patru puteri mari, va pleca la insula Prinkipo spre a se întâlni cu reprezentanții diferitelor guverne, cari în prezent își dispută puterea în Rusia. După ce comisiunea va asculta cererile lor, va formula un raport congresului de pace care va decide.

Problema Poloniei va fi rezolvată în același fel, adică trimițându-se în Polonia o misiune similară.

Nici o schimbare în planul general.

A treia zi a conferinței n'a adus vreo schimbare în planul general care este ca cele cinci puteri mari să-și asume studiarea chestiunilor, iar concluziile să fie ratificate în ședință plenară.

Nu se confirmă svonul după care Wilson ar lăsa aci ca succesori pe altul decât pe secretarul Baker.

Chestiunea Banatului.

Declarațiile unui fruntaș ardelean asupra pretenșiunilor Sârbilor.

Contrar așteptărilor optimiste că Banatul va fi în sfârșit evacuat de armata sârbească, află că a rămas acolo, sedusă de bogățiile aceluia ținut și nu se mai îndură să plece. Poporul bănățean, care la Alba-Iulia s'a unit pe veci cu România așteaptă mereu armata română, manifestând neîncetat pentru unirea efectuată și pentru conducătorii României-mari.

În cercurile Consiliului Dirigent există hotărârea de a se întrebuița toate mijloacele conferite de dreptul nediscutabil al Românilor și a se face toate jertfele pentru ca poporul bănățean să fie acolo unde singur s'a adăptat prin dreptul sfânt de liberă auto-hotărâre. Cel mai bun și mai autorizat răspuns la aserțiunile premierului jugo-slav am crezut că numai un membru marcant al Consiliului Dirigent va putea să-l facă.

Iată ce mi-a declarat d-sa:

Cu poporul sârbesc noi am trăit totdeauna în cele mai bune condițiuni pe cari am fi dorit să le menținem neschimbate și în viitor. Am lucrat din răzputeri în acest scop, nu putem concede însă ca această ținută a noastră dictată de respectul față de tradiție și de bunul simț, să fie interpretată ca un semn de slăbiciune. Conflictul a fost provocat de autoritățile militare sârbești cari de îndatăce au intrat în Banat s'au datat la o întinsă propagandă pansârbă, ceea ce ne-a surprins, știind bine că Sârbii nu pot susține în mod serios și cu argumente reale revendicările lor asupra Banatului. Ei sunt în absolută minoritate față de oricare din popoarele conlocuitoare (din totalul populației Sârbii sunt 13 la sută iar Svabii 20 la sută). Etnograficește Banatul este românesc de când pomenește istoria. Românii dispun de teritoriul cel mai vast cu toate persecuțiile îndurate dela vechea stăpânire.

Dar fosta voivodină a Sârbilor nu constituie un titlu de drept istoric pentru ei? am întrebat eu.

— Ar fi ciudat — spune distinsul fruntaș ardelean — ca Sârbii să-și întemeieze un drept istoric pe o patentă a împăratului. Voivodina sârbească trezește amintirea unei epoci, în care regimul austriac a pus temelile celei mai nefaste politici față de naționalități.

— Ce credeți de afirmațiunile primministrului Protici?

— Mi-se par de necrezut, căci reprezintă pretențiuni așa de exagerate. Linia Orșova—Timișoara trece prin inima blocului românesc și luarea ei de către Sârbi ar constitui încălcarea celor mai sfinte drepturi ale noastre. După cât știu eu, convenția militară a României cu Puterile aliate ne asigură nouă întreg Banatul. Lumea trebuie să afle că în Banat trăiește cel mai viguros element românesc pe care nu-l putem lăsa.

— Știam că Sârbii au primit ordin să evacueze Banatul.

— Da, e adevărat și sper că în curând frații bănățeni vor fi ai noștri, așa precum au voit și

au dreptul să fie. Banatul care reprezintă o unitate geografică și care are hotar natural Dunărea, nu poate fi divizat. Dacă Sârbii vor sta în revindicările lor, atunci va trebui să lămurim de cei 300 mii Români din valea Timișului, pe cari aproape i-am pierdut.

Am toată nădejdea că congresul păcii, și când seamă atât de convenția încheiată către drepturile noastre firești indiscutabile, va hotărî în favoarea neamului nostru.

Însemnătatea acestor declarații nu va scădea nimănui. (U-1)

Liga națiunilor.

În Italia ca și în Franța și în Anglia a fost însărcinată o comisiune specială, de către guvernele respective, ca să studieze cestiunea Ligii națiunilor după principiile lui Wilson.

*

Senatorul Scialoja a fost însărcinat de guvernul italian să reprezinte Italia în comisiunea internațională pentru Societatea națiunilor, care se va întruni la Paris în timpul Conferinței de pace.

D. Bourgeois va reprezenta Franța și d. Cecil Roberts Anglia.

Exkaiserul Wilhelm și tribunalul păcii.

La propunerea colonelului House, conferința de pace va invita doi iuriști din țări neutrale, cari să-și spună părerea înaintea comisiei entente despre atrocitățile săvârșite în războiu și în primul rând părerea despre măsura responsabilității în comiterea acestora a exkaiserului Wilhelm.

SÂRBII PROVOCIĂȚI SĂ EVACUEZE ÎN 5 ZILE ÎNTREG BANATUL.

După o știre din Seghedin, comandamentul francez de acolo, a primit ieri seară o telegramă, în care i-se aduce la cunoștință că Sârbii au să evacueze în decurs de 5 zile comitatul Timișului și al Torontalului. În Seghedin s'au și luat măsuri de evacuare din partea Sârbilor.

Contrarevoluțiune maghiară.

Ziare vieneze aduc știrea din Budapesta:

În Ungaria un partid monarhist puternic lucrează intensiv pentru a duce cu siguranță la isbând lovitura de stat pentru a reintrona monarhul. Evenimentele din Budapesta pot fi dovezi eclatante pentru oricine cât de tare este acest partid.

Un otel din Budapesta a servit de cancelarie comisiei de recrutare, unde se înrolează subofitieri bine instruiți și ofitieri activi, pentru scopurile monarhiste. Partidul dispune de mari sume de bani, încât recrutarea se face ușor și în dimensiuni mari.

După informațiuni de tot sigure până acum s'au recrutat 12.000 de soldați. Recrutările se fac sub masca organizării unei poliții de graniță. În Budapesta se și află trupă de poliție specială de graniță, care însă nu are alt scop, decât să informeze pe cei nou intrați despre scopurile organizației. Se organizează trupe mai mici de 50—100 de oameni, cari sunt trimiși, înarmați și cu mitraliere, sub conducere, ofitierilor, în diferite ținuturi de graniță, dar consecvent în astfel de ținuturi, unde granița nu este amenințată de nici un fel de dușman.

Aici soldaților li se dă instrucția necesară pentru viața de luptă neconturbați de nimeni. Când va sosi timpul aceste detașamente, unite în armate puternice vor năvăli asupra proletarilor capitaliști și vor reinstitui monarhia. Aceste trupe, numite trupe de siguranță a granițelor își au un centru și la St. Gotthard, sub conducerea unui înalt ofitier.

Mișcarea este condusă de nobilimea maghiară care a adunat un capital începător de 23 milioane. În fruntea acțiunii, din parte, militară se află generalul Tersztyansky. Pentru îngreunarea lucrărilor celor șase diviziuni de infanterie și cavalerie concesdate de Ententă în condițiunile armistițiului — un anonim a donat pentru fondurile contrarevoluționare suma de 1 milion și jumătate sumă care azi se află în administrația oficiului economic al partidului comunist. Propaganda conștientă a guvernului actual curge intensiv.

Foileton.

Frica.

(Trad. din *André Theuriel*.)

(Sfârșit.)

În fața lui, în drum, cu capul infundat în frunzele uscate zăcea un corp. Fața îi era de-o paloare mortală, dintre buzele întredeschise cari erau vinete, curgea o dungă de sânge, roșind barbă proaspăt rasă. Era un oficer, și examinându-l cu atențiune, Pierre recunoscu în el pe căpitanul care cu o jumătate oră înainte venise să dea ordinul de-a intra în pădure.

Era aceiaș figură cu trăsăturile aristocratice, aceiaș mustată mică neagră și aceste mâni înmănușate, cari au exasperat pe profesorul nostru abea cu puțin înainte. Prin paltonul desfăcut și rupt deasupra pieptului se vedea haina de desupt plină de sânge. — Negreșit, că **explosia unui obus l'a ajuns în piept, l-a culcat la pământ, iar calul va fi fugit cine știe unde. Pierre Manceau ingenu-chiă, și prin uniformă plină de sânge pipăi pieptul pentruca să vadă dacă inima mai bătea încă. Fu surprins de răceala corpului întreg. Era gata. Când își retrase iute mâna, dădu cu degetele de un lăntusor de care era fixat o medalie. Plin de curiozitate deschise capacul de aur și lângă o suvită de păr auriu văzu fotografia unei femei tinere cu gura zimbitoare. — Poate că-i portretul nevastei sale?... gândi Pierre închizând și așe-**

zând medalioul la locul unde l-a găsit, între hainele pline cu sânge.

Rămase gânditor lângă acest corp rece, care cu puțin înainte era plin de viață. Era cel dintâi cadavru pe care-l vedea din apropiere, și-l privi cu un sentiment de milă și genă. A murit făcându-și datoria — își zise — și era mai tiner decât mine, și ținea, de sigur mai mult la viață decât mine, fiindcă undeva este o femeie iubită care-l așteaptă cu sufletul plin de îngrijorare. Și eu, care n'am nici soție, nici rude apropiate, n'am altă **stăpână** decât filosofia, mie mi-e frică de moarte!.. Am luat-o la fugă la cel dintâi semn al primejdiei.

Nu sunt eu un imbecil?..

S'a ridicat, își luă pușca și-și văzu de drum.

Abea după vre-o douăzeci de pași, se văzu lângă o apă ocolită de trestie uscată și lângă care era o casă cu zidurile dărăbinate și ferestrele sparte. De cealaltă parte a apei la adăpostul unui tufis de brad o **companie de infanteriști aștepta** momentul să intre'n foc. La vederea lui, sosind într'o deplină desorientare cu fața speriată, soldații izbucniră în strigăte. Pierre Manceau simți cum i-se urcă tot sângele în cap.

— Da, e adevărat, am **înfățișarea unui laș**. Locotenentul dădu ordin oamenilor săi să urce „sus”, s'apropie și el și ceru voie să s'ataseze companiei.

Nu mai avea frică, o îndrăsneală turbată îl cuprinsese și urcă împreună cu soldații până în vârful dealului, care furnică de tântasi și dispărea în norii de fum.

Pierre își încălea pușca și în plineasca datorită cu toată conștiința frică de gloanțele cari cădeau lui. Își descărea și încălea arma, nu mai ținea seama de nici o ceașcă, simți în umărul drept o contuziune și că ridice pușca, o durere violentă îi făcu să dăinuiască.

— Ești rănit? îl întrebă un sergent din **pierea lui**.

— Așa cred, murmură Pierre.

— Atunci nu mai ai ce căuta aici... Coșul la castel, acolo găsești **ambulanța unde** îi pansat.

Se ridică și vru să plece, **dar fu cuprins** mare slăbiciune. Atunci veni sergentul și-l spuse să coboare cărarea prin tufișurile **umbrite** de amurg. În apropierea castelului găsiră arlanța.

— Iată și noaptea, zise unul dintre ei, urcăm să plecăm! Te vor pansa la fermă.

— Așteptați, răspuse Pierre, aducându-minte deodată de căpitanul, și cuprins de gândul că toată noaptea corpul lui are să se afunde în pădure, expus să fie jefuit de vre-un neam de douăzeci de pași d'aici zace rănit un căpitan, ceți-l și pe el cu mine.

Se'nvoiră și după indicațiile lui Pierre îl urcaseră în grabă. Il așezară și pe el în car și pe el pe drumurile întunecoase. Ici prin rărișuri se zăreau din depărtare focuri lagăre și curbele luminate ale obuzelor ce se țeau în văzduh.

Cele 13 oare prescrise de legea
propunerea limbii maghiare — în o

era plină cu răniți. Și în fiecare clipă încă. Bucătăria servea de infirmerie și era le soldați lungiți pe paie. Din toate colțurile sau gemete de agonie, injurături și strigăte implite dureri. În atmosfera încărcată cu mișcări arnică și etez, ici colo licărea câte-o lăcră. Printre rândurile răniților, chirurgii și infirmierii își făceau datoria, examinând cu repeziție fiecare rănit și dându-i cele dintâi pansamente.

Pierre Monceau fu așezat lângă căpitanul din regimentul major.

— Ia să vedem, la umăr? — întrebă un medic venind să se așeze lângă Pierre. Desfăcu haina, trase din buzunarele sale o câmășă și o privi rana.

— Monștrul n'a pătruns la os, a rămas în carne. Nu-i rău. N'are să fie nimic, zise, lăsând pe lângă el mâinile infirmierului care începuseră să-l examineze. Vecinul, însă e altă chestiune, sfârșit! Ce dracu, ne-aduc aici și cadavre? — Să-l ducem aici imediat.

— Căzuți, murmură Pierre Manceau, învențind din cap, este o rudă a mea și n'am voie să-l las aici. Aș vrea să transport familiai cadavrele.

— Ce? răspunse chirurgul distras, bine, dați-i loc să-l ducă. Transportați-l împreună în deambulanta. Să trecem la altul.

Trad. Tullia Bogdan.

...ost de desavârșita zadarnicitate, tot așa și în cazul venturilor și criminalilor deportați în Siberia le era prescris de a căra pământ ori nisip dela un loc la altul și iarăși al aduce îndărăt, tot timpul cât le era croit ca pedeapsă în exil.

Tot așa a fost și activitatea noastră pe terenul limbii maghiare, o încercare de a isvedi apă din piatră, a tâmpi și buimăci sufletul elevilor, pentru ca neamul românesc să fie ținut și pe mai departe în sărăcie sufletească. Controla ce o inaugurasă ministrul unguresc față de învățătoria română este ilustrată prin raportul statistic citit în ședința din Mai 1911 a camerei ungare din Budapesta, în care se arăta 148 cazuri de disciplinare pusă în căruța învățătorilor, pentru neglijarea limbii maghiare. Toate aceste discipline se croiau în vestita „Comisie administrativă”, la referatul inspectorului de școală.

Prin înfăptuirea unității politice a neamului românesc, iată, că am trecut și peste aceste umiliri și suferinți, cari ni se par ca un vis urât, care a trecut și pe care nu dorim să-l mai ajungem. Dacă e, ca cineva să simtă în sufletul său bucuria la ruperea cătușelor în cari erau încâtușați, noi învățătorii români o simțim de două ori așa de mult, căci am ajuns și ca cetățeni și ca învățători să fim liberi. Am ajuns, ca învățători să scăpăm de jugul și povara limbii maghiare, care apăsase necontenit umerii noștri. De azi începând suntem scutiți de toate acele obstacole cari ne-au ținut calea. Timpul răpit cu mecanizarea unor cuvinte și expresiuni lipsite de înțeles îl putem cheltui la predarea cunoștințelor în limba română. Școala elementară va fi focalul, unde se va putea face adevărata educație. În școala de azi se vor clarifica ideile, se vor nobilita sentimentele

și „foc de paie”, dar ne bucurăm de un surâs de auto-critică și de o elasticitate de spirit superioare din toate punctele de vedere. Sub raportul simțului de auto-critică mergem chiar până la exagerarea Francezilor, căci suntem vesnic nemulțumiți de noi înși-ne și gata să ne declarăm cei mai răi oameni din lume încât vecinii noștri, chiar și frații de sub stăpânirea lor până ieri, aujunseră să ne creadă pe cuvânt și să ne ia în serios toate tiradele.

Deosebiriile acestea de mentalitate și temperament, bune din punctul de vedere al mijloacelor variate cu care se prezintă înarmat neamul nostru în lupta vieții internaționale, prezintă și oarecare inconveniente din punctul de vedere al coeziunii interne și al unității sufletești de care avem atâta nevoie în viitor spre a birui toate piedecile din calea noastră.

Pentru înlăturarea acestor inconveniente și pentru ștergerea tuturor deosebirilor existente și cari s'or mai descoperi de acum înainte, trebuie să se facă ceva și să se facă în chip temeinic.

Ceeace intenționează să facă astăzi d. ministru Dr. C. Angelescu, este operă potrivită vremii și corespunde unei nevoi mai înainte ca ea să se fi făcut simțită. Din acest punct de vedere, cât și pentru motivele pe scurt trecute în revistă, „Căminul” unității noastre culturale și sufletești trebuie privit ca o operă de mare însemnătate națională.

(Dacia)

Ura

Să sperăm că de data asta s'a dovedit pentru toată lumea cât de falsă e teoria „Pumnului de fier”. Și s'a mai dovedit un lucru: că bune or fi sfaturile Istoriei și de mare folos învățăturile ei, dar, nu știm cum se face, că nimeni nu le ascultă. Cazul fostului Kaiser și al foastei Impărății germane este o strașnică ilustrație a acestui trist adevăr. Numai că toate ilustrațiile, cu vremea, sunt mâncate de molii. Cine știe cum au să fie văzute peste o sută de ani realitățile timpului nostru! Greu vor crede urmașii din a treia generație, c'a putut exista, în carne și'n oase, un om care — pe temeiul pumnului de fier — să urzească cele mai nebunești visuri de cucerire ce s'au visat vre-odată și să-și închipuie că mai rezezi și mai sigure mijloace de a le înfăptui nu pot fi decât teroarea și ura. Dar ceea ce și mai greu vor crede, e faptul că s'a găsit un întreg popor, care însușindu-și nebunia acestui om și, convins și el că în adevăr pregătește ruina celorlalte popoare, să-și pregătească, printr'o încordată muncă de patruzeci de ani, propria lui ruină. Mulți vor vedea în cel ce-a fost Wilhelm II și'n zgomotoasele evenimente ce s'au grămădit în jurul lui bizare pagini de roman, lipsite de cea mai elementară justificare psihologică și pline de lucruri neverosimile. Cum? S'au putut rosti vorbe ca acestea? „Ce-mi pasă de numărul morților — victoria s'o dobândim!” „Tratatele nu-s decât petice de hârtie”. Ducă-se dracului toate catedralele din lume, cari stau în calea tunurilor noastre!” „Cu cât mai mulți dușmani, cu atât mai multă oinște”... S'au murit milioane de oameni în jurul acestor vorbe de sălbatec! Cum își vor putea explica strănepoții noștri posibilitatea și proporțiile uriașe ale acestei tragice nebunii? — „Quos vult Jupiter perdere”... nu e o explicație.

Și totuși, un strigăt se deslășește din amestecul acesta de vaete și de blesteme, un strigăt care, din ce în ce mai răspicat și mai hotărât, vorbește celor de sus despre dreptățile celor de jos.

Ia seama, cărmuitorule trufaș, care, în beția vremelnice tale măriri uiți că e un suflet în sărmana mulțime pe care, prin silnicie, vrei s'o stăpânești, — ia seama! Ura pe care o semeni, cu atâta negrijă, nu e ceva abstract și numai de ordin moral. Ea e o forță materială care se multiplică la infinit; e armata invizibilă care se adună pe fiecare zi, care crește și se organizează întru peirea ta, e vrămașul pururea neadormit, care te pândeste de pretutindeni, gata să te atace, de după ușa pe care-o deschizi, de sub masa la care mănânci și de sub patul pe care dormi; tu n'o simți, dar când te plimbi — în munca și'n durerile tale — ca o fiară care-și ține privirea pironită asupra unei prăzi ce nu-i mai poate scăpa, așa te ține în mrejele ei puterea aceasta ineluctabilă, născută din suferințele pe cari le-ai sămănat în jurul tău. Tăcuta, întunecata ură a mulțimii nedreptățite! Câte măriri n'a spulberat puterea aceasta! N'a bănuț o niciodată pumuri neliniștitul Kaiser. N'au vrut să știe de ea conducătorii Germaniei, acelei spăimântătoare Germanii, implătoșată toată până peste ochi. Și iată ce s'a petrecut cu ei, și cu armatele lor, și cu strașnica lor împărăție! Munți de oțel și de dinamită grămădise în jurul lor, — și nu numai că nu li-au folosit la nimic, dar spre pieirea lor au fost.

De bună seamă c'a fost tare „pumnul de fier” al Germaniei, — dar mult mai tare a fost ura ce s'a strâns împotriva ei. Ca valurile mării băntută de furtună se ridică ura aceasta, deslănțuită, și nimeni nu i-a auzit mugetul, nimeni n'a văzut'o cum vine. Surzi au stat și orbi până în ceasul din urmă: și toți s'au prăbușit cu vuet; și din ce înălțimi amănitoare, și sub ce povară de fărâdelegi au căzut!...

Dreptatea venia. Era orae în adevăr nevoe să ne vie sub înfățișarea asta de ură și de răsunare? Pare că da. Astfel am fi răstignit-o în'odată.

Vai vouă, Cărmuitorilor, cari nici o învățătură nu veți fi tras din cercările acestor zile de scârșnire!

(Dacia)

A. Vlașuța.

Presă franceză despre reformele din România.

Marele ziar francez *Journal des Debates* face sub semnătura dlui August Gauvin, următoarele aprecieri asupra evenimentelor din România în ultimul timp:

Primirea regelui și a aliaților la București.

În mijlocul emoțiilor trăite după încheierea armistițiului dela 11 Noemvrie, evenimentele din România, au rămas oarecum în umbră. De altfel nici nu le-am cunoscut decât prin scurte depeși. Astăzi însă primim informațiuni mai detaliate.

Evenimentul capital, este intrarea Suveranilor și guvernului la București în ziua de 1 Decemvrie. A fost o manifestație grandioasă la fel cu primirea pe care Brucelezii au făcut-o regelui Albert și reginei Elisabeta.

Regele Ferdinand care avea alături pe generalul Berthelot și întreaga familie regală, au fost salutați cu aclamațiuni triumfale dela rondul șoselei Kiseleff până la extremitatea căii Victoria. Aceste două artere de comunicație pe care în timpuri normale, se fac plimbările favorite ale Bucureștenilor erau pline de mase compacte de public care își manifestau entuziasmul cu o adevărată frenezie.

Contingentele aliate cari figurau la defilarea trupelor, au fost aclamate cu aceeași căldură ca și soldații români.

Ultimii germani ai maresăului Mackensen pleaseră. Nu mai rămăsese ca germani la București, decât Românii cari neavând încredere în țara lor, se dăduseră de partea năvălitorilor cu cari fraternizaseră timp de aproape doi ani. Astăzi însă, aceștia nu mai fac parte din corpul patriei. Câțiva dintre ei vor îndura pedeapsa trădătorilor, iar ceilalți vor rămâne morți-civili.

Reformele.

Grelele încercări au strâns și mai mult legăturile dintre popor și dinastie. În discursul pe care l-a pronunțat la banchetul oferit cu ocazia intrării Sale în Capitală, regele a spus cu drept cuvânt:

„Prin luptele crâncene, prin vitejia ostașului român, armata a binemeritat dela patrie, prin demnitatea lui în zilele de grea încercare, prin încrederea în viitorul țării, popoul Meu a câștigat stima lumii întregi, iar pentru Mine și pentru Casa mea, a isvorit din bucuria și suferințele împărtășite în comun, o legătură care ne-a unit sufletul cu sufletul supușilor Mei, cum mai tare nu se poate închipui.”

Aceste legături au fost întărite prin cele trei mari reforme săvârșite în timpul șederii guvernului la Iași: noua repartitie a terenului de cultură, largirea sistemului electoral și solutionarea chestiei evreiești.

Reforma agrară a fost unul din principalele obiective ale Constituantei convocate când a izbucnit războiul european. Constituanta a votat-o în principiu în același timp cu celelalte două reforme. Ministerul Marghiloman însă, constituit pentru încheierea păcii cu imperiile centrale a refuzat de a o pune în aplicare. Ministerul Averescu fără să refuze pe față, neglija în mod voit să dea curs acestor reforme. Cum însă regele promunțase dizolvarea camerelor alese sub auspiciile dlui Marghiloman odată cu plecarea sa dela putere, s'ar fi părut că nu mai este nici o autoritate regulată și calificată pentru a pune, conform Constituției, reformele în vigoare.

Cu toate acestea regele se angajase personal față de țărani și ținea cu orice preț să-și îndeplinească promisiua.

Pe de altă parte, în Basarabia reforma agrară fusese deja săvârșită. În consecință Ferdinand I. recurse la un mijloc socotit poate extralegal: El dete un decret-lege prin care se puneau în vigoare imediat toate măsurile votate anterior. Această inițiativă cam îndrăzneată, trebuie însă lăudată Părăsind teritoriul pe care sperau să-l ocupe pentru totdeauna, Germanii încercaseră de a se răzbuna semănând bolșevismul. Ar fi fost, deci, imprudent să dai țărănilor cari suferiseră așa de crud impresia că ei ar fi fost amăgiți, de către boeri. Astfel regele, după ce a dat acest decret-lege, a voit prin discursul citat mai sus, să dea acestor viteji țărani o strălucită dreptate.

Iată în ce termeni s'a exprimat:

Pământ tă

„În aceste momente am înțeles înina p. rului român, am cunoscut puterea lui de re tentă și toate însușirile lui cari i-au permis păstreze naționalitatea în cursul vea toate venurile grele ce soarta îi aceste momente am câștigat con talpa țării, țăraniul român și toți ac cesc și cari cu brațul și sângele lor mântul strămoșesc cu vitejia strămoșea. rită o solitudine deosebită și că im rirea țăraniului este răsplata binef tu jertfele ce a depus pe altarul t.

Urcându-se pe tronul mochiu nand l a făgăduit în fața repre țimeii de a fi bun Român. S'a fi Regina Maria de asemeni a dovă nr. 2. Româncă. În zilele grele dela la fără încetare curajul întregii consacrat vremea în îngrijire răniților. Ea s'a arătat poate și mai curagioasă în trista de mat păcii dela București luptă. Ea primește asta generosului său devotame.

GuverCZY

Câteva zile după întoarcerea lae Ion I. C. Brătianu a fost chemat în vernului. Un scrupul constituțional s. vit de a fi chemat mai repede.

Într'adevăr el fusese pus sub ac preună cu toți colegii săi din fostul beral, de către ministerul Marghiloman. buia deci un minister interimar pentru acest act, precum și altele împlinite su Marghiloman.

Aceasta a fost misiunea cabinetulu Camerele alese sub Marghiloman o vate și actele acestui minister odată e ful partidului liberal care a hotărît României în 1916, a putut reveni pare să fi constiuit un cabinet mulți din colaboratori sunt nionari oinci portofolii rămân vacan membrilor altor partide.

Nu știm cari sunt intențiile prec I C. Brătianu. Dar credem că vechi partidelor au fost sfărămate de răs minister de reconciliare națională rat în cuprindă pe cei mai eminenti oam Am-fără dinsticție de partide. România i bor-inaimtea ei o menire mare și glorioas de greutate. Ii va trebui colaborarea rilor cetățeni pentru a înfăptui con condiții fericite.

Auguste

Circulație aeriană 52. Hamburg și New-

Planul societății germane Zeppelin francez *Nouvellirte* întreabă că ce se v. aeroplanelor Zeppelin, cari prin contră mistițiului nu au ajuns pe mâna Irving și astfel au rămas pe mai departe la dl Germaniei. După informațiuni sigure din societatea Zeppelin a și organizat circula riană de persoane, ce se va face cu Zepi între Hamburg și New-York. Așteaptă do scrierea păcii pentru a începe circulația. societății aeronautice germane, după generală a specialiștilor nu este nici decât sibilă. În cursul războiului nu odată s' plat, că din Bulgaria a sbrat câte un în coloniile germane din Africa orienta nica de azi a Zeppelinelor le face posibil a neîntrerupt de 885 ore făcând în timpul neîntrerupt de 90 km. la oră, ceea ce e chie deajuns pentru a trece *Oceanul Atlantic*. Zeppeline pot duce fiecare câte 80 de cu bagajele de lipsă. În această privin zice *Nouvellirte*, Germanii după războiu un avans față de noi.

Zeppelinele merită însă atențiune de mare și din alt punct de vedere: treb reamintim cu ce ușurință au putut fi mate aceste mașini pentru serviciu de ace, de ou câtă ușurință ar putea fi la caz de lipsă re transformate în arme de războiu. Aceasta e o ne dă de gândit și pentru aceasta era mai bin dacă le confiscam și aceste ultime amelte pr mejdioase, dela Nemți.

- INFORMAȚIUNI.

CORBII.

Doi corbi bătrâni de foame rupși,
Cu ochii-obosiți și supși
De-a bătrânelor povară
Isi plâng vieța lor amară,
Isi plâng năpraznicul sfârșit
Ca un păcat de ispășit.

clipelepra lor plutesc cocori,
cuprinse păseri saltă 'n hori
să fie ul lor cu voie bună;
boală ce 'ntreagă se 'mpreună
feri, cfârșita veselie ---
astăzi. Cății oare ce să fie?

Si a odinioară, price s'aprind,
cu zimbete se întind
tindă iar este la avântul
nepătrunsă, cerul cu pământul,
stie să le ghinții, își petrec ---

Si a storbi înghit în sec.
cu fer durere
dureri ame rupși, bătrâni corbi
de răce în ce devin mai orbi,
rel-nimeni să le deie hrană,
pe strop de vin prelus pe rană
lu simte nimeni mila lor
ci 'n marele belsug, ci mor.

ificultata de cenzura ungurească în 1915).
Ion Băilă.

de artilerie între Maghiari și Români.
maghiare scriu, că în luptele pornite de
întră trupelor regale române, azi s'au
curile tunurilor. Știri mai de a-
pele române se află în tranșee
prof. n.

in lim. au fost exchiși comuniștii.
Sm. se anunță: Premerșele crizei gu-
au adus cu sine neîncrederea so-
de partidul lui Károlyi. Aceasta
tăzazează pe faptul, că în timpul re-
veboi ritid au intrat atari elemente
triva program liberal și mai mult
ca acum se arată ca dușmanii
naționale. Socialiștii au declarat că
in. m. agă prietenie de arme cu partidul
a partidul se curăță de elemen-

dsolid partidul lui Károlyi a imputat so-
si Gol. că suferă între ei prea mult agi-
lo și nu știe pași în contra mișcări-
fie intructărilor următoare criza s'a a-
ve. sfăcarea elementelor conservative
ia Y. Károlyi iar cel rămasi în partid au
radicaliștii.

nea socialdemocrației teri seara au sa-
rîntei, ca între ei și comuniștii să fie o
partitoare, și aceasta a hotărât-o tocmai
muncitorilor, cari au declarat că pe comu-
exchide din sfatul lor. Iar pentru congre-
va să fie pe la începutul lui Faur să fie pus,
care comunist să nu poată fi membrul par-
socialdemocrat.

tărîrea aceasta a sfatului muncitor e un pas
are de scop impedecarea agitației comu-
sub aripile socialdemocrațiilor. Comuniștii
singenți de altă parte deasemenea se vor
să-și câștige partid puternic pentru a pu-
uce lupta declarată. Pasul muncitorilor
hibzuit, întrucât pentru comuniștii rămân
elementele de disordine, cari de fapt se con-
ul de proletari și față de muncitori.

es. Vașcău. Lumea română știe foarte puțin
nec. acest ținut, ascuns fiind în umbrele mun-
orului. Desi acest ținut a fost doar primul
at jertfă reinvierii neamului, pentru că în
10 Neomvrie nou au fost împușcați opt
ânzi și frumoși, de nemernic, expedi-
ce. sului Jónás.

ci. a întreg poporul român, și acesta de
ai. acut nimănui nici un rău, decât în mod
ul. onest a trebuit să se apere în contra a-
a, cari în curs de zeci de ani i-a robit în ade-
tul înțeles al cavântului. Pentru că forestierii
eniului rom. cat. au introdus adevărată iobă-
Nu le-a fost destul, că au închis hotărâle bie-
oameni, ci i-au maltratat în tot chipul. E de-

stul să amintim un exemplu. Pe un biet român, al
cărui vacă o au găsit-o pe teritoriul domeniului,
l-au legat de sea, și la târât după cal.

Intre astfel de împrejurări să nu se mire ni-
meni, dacă a izbucnit amărăciunea!

Consiliul național și garda s'au constituit în-
dată la începutul lunii Neomvrie și de atunci lu-
cră permanent pentru asigurarea ordinii și lini-
ștei în cerc.

După Alba-Iulia apoi s'a ținut o adunare poporală
cu peste 2000 de ascultători, unde s'a explicat po-
porului rezoluția dela Alba-Iulia, care a fos primită
cu un entuziasm de nedescris. Cu această ocaziune
s'a constituit C. N. R. pentru care alegându-se de
prezident părintele protopop A. P. Deseanu, de se-
cretar inv. Petru Corolu și din fiecare notariat
câte 2 membri în C.

În 1 Ianuarie n. a. c. C. N. R. a preluat impe-
riul în cerc, luându-se jurământ dela toți în frunte
cu primpretorul D. Tempelean. În ziua aceea s'a
raportat acest fapt Consiliul Dirigent pe cale te-
legrafică, de unde C. N. R. a primit următoarea
telegramă:

„Primiți mulțumitele Consiliului Dirigent și
felicitările mele pentru trumosul fapt ce ne ra-
portați. Stați cu curaj înainte intru eluptarea
drepturilor, ce ni-se cuvin. Iuliu Maniu pres.
Consiliului Dirigent.”

Și de atunci în cercul Vașcău, întreagă admi-
nistrația e română.

Tot cu ocaziunea preluării imperiului au fost
desarmati jandarmii și garda ungurească, cari fă-
ceau serviciu la gara din Vașcău, iar serviciul îl
făc gardele noastre române conduse cu o punc-
tualitate rară de locot. Petru Popoviciu și subal-
ternii A. Gavra locot., sublocot. Nicolae Fofiu și
Nicolae Ciupe.

Metoda curei naturale aplicată față de atâția
bolnavi de arhiducesa Blanka, nevasta arhidu-
celui L. Salvator -- a costat viața multor bieți
soldați. — zic azi medicii ungari cari au fost în
spitale sub protecțiunea măritei persoane, care
vindeca tuberculoza, nephrita, malaria după me-
toda curei sale naturale: amestec de ierburi și
sucuri miraculoase, cari adeseori aveau un efect
subit: moartea pe neașteptate. D. medicii unguri,
cari acuză azi, sunt și au fost însă mai vinovați
decât nebuna arhiducesă.

Exregele Carol se divortează de Zita. Din
Viena se anunță, că exregele Carol de Habsburg
se va divorța de Zita de Parma. În cercurile
monarhiste se crede, că exregele Carol, care cu
bucurie s'ar așeza din nou într'un jet împără-
tesc, e de părere, că despărțindu-se de Zita
și-ar putea mai ușor recăștiga simpatiile perdu-
te. Și nici nu se înșală poate. Inclinațiunile mo-
narhiste sunt destul de pronunțate în Ungaria,
mai ales între țărâtime.

Dela C. F. R. Direcțiunea generală a căilor
ferate va primi o nouă organizare potrivită ce-
rințelor României mărite. Astfel, urmează să fie
înființate direcțiuni regionale, cari să se ocupe
cu toate chestiunile de ordin tehnic, comercial,
sanitar, din regiunea respectivă. Acele direcțiuni
regionale vor avea cu direcțiunea generală din
București legături numai în ce privește con-
ducerea militară. Ele vor fi conduse de directori
regionali ajutați de subdirectori, inspectori și de
tot personalul necesar.

Un decret-lege va stabili normele acestei
descentralizări principale, rămânând ca direc-
țiunile regionale să fie stabilite prin decrete spe-
ciale.

Reuniunea femeilor din Ceica. La chemarea
dnei Sabina Dr. Jacob, adunarea femeilor româ-
ne din Ceica și jur, la 2 Ianuarie, a hotărât cu
mare însufletire înființarea reuniunii femeilor
române din Ceica și jur. În 15 Ianuarie în șe-
diința comitetului executiv al reuniunii, s'au luat
hotărâri pentru înscrierea membrilor și în pri-
vința adunării generale de constituire. — fi-
xând totodată și dispozițiile generale ale statu-
telor reuniunii. În prima zi de înscriere s'a sub-
scris suma de 6150 cor. Adunarea generală de
constituire se va ținea în 26 Februarie st. n. la
orele 10, în sala de sedință a consiliului națio-
nal din Ceica, când se va organiza reuniunea:
se va face alegerea oficianțelor, se vor compune
statutele reuniunii, se va lua hotărâre în pri-
vința agendelor mai urgente cum este: ajuto-
rarea orfanilor războiului și combaterea morbu-
rui spaniol, ajutorarea copiilor dela scoale cu
haine și încălțăminte trebuincioase. (e. n.)

Hârtia dela solgăbirău. Preotul militar
dl Ilie Hociotă ne trimite spre publicare cazul
următor, care este o pildă mult vorbitoare a
stării triste și a năcazurilor, pe cari soldații
noștri bolnavi le-au îndurat și le îndură încă
prin diferitele spitale militare ale fostei mo-
narchii austro-ungurești:

Românul A. Popescu întors de pe frontul
italian, cu o boală de pept, de care, vedea
omul, că numai aerul sănătos de acasă, liniștea
sufletească și o mâncare nutritoare îl mai
pot mântui, — rugase în repețite rânduri pe
medicul spitalului vienez, unde zăcea, să-i
mijlocească un concediu ca să-și vadă de
sănătate. În zadar. I se răspunse că cererea
nu i se poate împlini decât pe baza unei
declarații dela comună, că: e atât de bine
situat acasă încât să se poată susține?

Popescu, țaran de prin jurul Sibiului își
cearcă atunci norocul. Scrise nevestei sale
după declarația amintită.

De trei ori după oaltă trebui nevasta
lui Popescu să facă drumul până în satul
vecin, la dl notar se înțelege ungar —
până când, după obiceiul devenit lege în tim-
pul războiului, pentru o păreche de găini, o
corță de ouă și ceva slănină pe deasupra, se
îndură unгурul să-i îplinească cererea.

Trimise în grabă soțului său hârtia dela
notar; la câteva zile însă se pomeni cu o
epistolă dela bărbat, care-i scria că zapisul
trimis nu i-l luară de bun în spital și că-i
trebuie altă declarație din partea dlui solgă-
birău.

Iară drumuri și cinsturi. Taie muierea în
urmă un purcel și astfel în schimbul unui
frumos plocon scoase și dela dl solgăbirău o
declarație. O puse pe poștă.

Dar ce folos? Cu scrisori după scrisori
și drumuri peste drumuri se făcură luni, așa
că biata muiere se pomeni într'o bună zi, în
loc de bărbat, cu o scisoare din Viena, în
care i-se aducea la cunoștință că A. Popescu
încetase de a mai fi și că acum el odihnește
în cimitirul eroilor din Viena.

Așa s'a stins sârmanul Popescu! Și în
felul lui vor fi închis ochii pe vecie mulți
Românași, cari dacă ar fi avut parte de aerul
sănătos dela țară, unde în sinul familiei lor
și-ar fi găsit liniștea sufletească care, de
multe ori întrece și cea mai bună doftorie —
ar fi fost ferțiți poate de a ajunge așa de
vreme în „cimitirul eroilor“ (T. N.)

Coloniile germane în administrare inter-
națională. O radiogramă din Chicago anunță:
Conferința de pace în chestiunea coloniilor
germane a ajuns la următorul acord: Colo-
niile să fie puse în mâna administrației inter-
naționale, cu escepția unor ținuturi greu de
administrat, cari vor fi puse apoi la dispoz-
țiunea vruneia din puterile aliate.

În privința unor colonii Franța a ridicat
pretenziunea, ca aceste să formeze de acum
nainte parte integrantă a coloniilor sale de
până acum.

Pretenziuni de aceasta natură mai are
Portugalia, Spania, Belgia, Australia și Japonul.

Colectă. (Continuare). Colectă din Șiria. Dra
Leontina Lucuța 53 cor. Dra Ana Amar 52 cor. Dra
Angelina Hui 40 cor. C. Ples, Pavel Vanc câte
20 cor. Dra M. Dronca 16 cor. Dra Amalia Vanc
11 cor. Dra Livia Ghita, T. Văgălău, N. Crăciunaș
Drag. Heret, R. Măeruşan, Aurora Telescu, G. Şi-
clovan, E. Bogdan, Văd. M. Bincici, G. Hui, S.
Popa, câte 10 cor. T. Apătean 5 cor. M. Grada, A.
Anuțioară câte 4 cor. Ștefan Crucian, G. Petica
câte 4 cor. Șofron Orb, Nic. Dima, G. Ponta, T.
Brădean, P. Sava, câte 2 cor. G. Trimbău 1 cor.

Colectă din Măderat. Adrian Popescu preot 60
cor. I. Petica, I. Mihulin câte 50 cor. Alex. Popescu
40 cor. D. Petrița sublocot, 30 cor. I. Felecutean, I.
Suciu, Lena Mihuți, Petru Pescar, G. Tatar, I.
Sascu, Florea Berari, M. Pescari, P. Buda, Petru
Vanc, câte 20 cor. P. Siartău inv. I. Igna, I. Ciur-
tean, Mădin Buda, Simion Breitin, Tr. Motiu, T.
Motiu, G. Telecutean, P. Cocota, P. Urlea, G. Cos-
ma, G. Păcurariu, Nic. Sasu, Fl. Petica, I. Telecu-
cutean, T. Buda, I. Buda câte 10 cor. Petru Toma
5 cor. G. Gros 8 cor. G. Toma, G. Berari, P. Pă-
curari, P. Corcoșă, câte 4 cor. T. Ardelean 3 cor.
G. Bau, Tr. Sasu, G. Galdea, G. Blaj, N. N., câte
2 cor. P. Neamți, P. Buda, G. Buda, V. Montiu, P.
Motiu, G. Buda, I. Ardelean câte 1 cor.

In apele Dunării au intrat vapoarele Leucadia, Jiul și Constanța, încărcate cel dintâi cu făină și celelalte cu cărbuni, 13.800 kgr. stufe și 400 tone lapte condensat.

Hărțile Băncii Naționale și Băncii Generale. S'a dat un nou ordin administrațiilor financiare din Moldova și Basarabia să primească, fără discuție, la plăți, hărțile Băncii generale, întrucât vor fi stampilate.

Aceasta obligație o au toate casele publice și publicul, hărțile acestea având curs oficial îngăduit, ca și hărțile Băncii Naționale.

Gheșeftăria ziarelor maghiare. Trăim vremurile evenimentelor mari. Fiecare zi își are senzația ei, din care cei infami se simt îndreptățiți a croi noi infamii, — cei miserabili și mici, noui miserabilități, noui gigantități. Așa fac și ziarele de bulevard din Arad, între ele în primul loc flămândul *Aradi Közlöny*. Credulitatea publicului maghiar din Arad, a fost azi din nou vaca de smuls a acestui ziar, care a dat azi în ediție specială următoarea bazaconie pe răspundabilitatea d. responsabil Coloman Teller:

Ceții și Români se re'ag pe linia demarcativă. Porunca locot-colonelului Vyx. Din Budapesta se anunță: Ministrul de războiu aduce la cunoștință publică:

Loc-colonel Vyx a dat azi poruncă trupelor cehe și române, să se retragă pe linia demarcativă.

Costă 10 fileri exemplarul!

Siguranța pe linia ferată Arad-Soborșin. La ordinul guvernului maghiar gardele maghiare au preluat ieri dela gardele române calea ferată dintre Arad și Soborșin. Deasemenea va fi luată de gardele maghiare și linia Arad-Borossebis.

Comunicat oficial din 13 Ianuarie 1919. Marele cartier general continuă să dea comunicate oficiale: 1. In Bucovina și Transilvania situația neschimbată. 2. In nordul Basarabiei se continuă, cu succes curățirea zonei de bolșevici. Au căzut la posturile lor generalul Poetaș, sublocotenentii Madgearu și Farcaș, precum și 75 soldați. Trupele noastre continuă a-i răsbuna. — M. C. G.

Unghersul face acestui comunicat următorul comentariu:

Prin moartea generalului Poetaș Stan, armata română pierde pe unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai ei.

Fiu de țaran, generalul omorât de tâlharii cari au invadat în Basarabia poate fi citat ca pildă de muncă necruțătoare și neobosită pentru binele patriei.

Maior după campania noastră din 1913, generalul Poetaș a comandat ca colonel în prima perioadă a campaniei noastre 1916—1918 o brigadă compusă din regimentele 40 Călugăreni și 9 vânători, distingându-se în crâncenele lupte dela Topraisor și Arabași în Dobrogea.

In fruntea aceleiași brigăzi, a cooperat la luptele dela Mihaileni (Vlașca) ținând piept inamicului care măina spre București.

Mai pe urmă, comandând o divizie, — după încordată muncă în perioada de refacere — generalul Poetaș a luptat la Mărășești.

Încă unul din oamenii de seamă ai încercatului nostru neam, închide ochii, făcându-și datoria!

Marele furt din gara Cucerdea. Pungășii de buzunare internaționali au început să-și facă apariția prin trenurile din Transilvania, crezând că acolo nu există poliție și pot opera fără frică. Dar s'au înșelat, căci cei dintâi, cari au încercat un furt mai mare, au fost prinși, grație vigilentei poliției române de acolo. Unei doamne care venia din Paris spre București, i-s'a furat în gara Cucerdea o geantă în care avea 60.000 de coroane. Înainte ca hoții să poată părăsi gara au fost prinși de d. Gretia, șeful poliției din Alba-Iulia. Duș la poliție au mărturisit furtul. Banii au fost găsiți asupra lor și d. Greta li tine la dispoziția păgubasei care se bănuiește că se află în București.

x Dr. Ștefan Tămășdan medic dentist ordonează strada Józseffőherczeg 8. Visá-vis de biserică lutherană. Ta 58—2

x Iuliu Halmos, dentist diplomat, care a lucrat timp de 4 ani în atelierul militar al garnizoanei din Arad, și-a făcut temeinice studii asupra celor mai nouă rezultate pe terenul dentistic, și-a redeschis atelierul dentistic din Arad str. Asztalos Sándor nr. 10. Ordonează dela orele 8 a. m. până la orele 6 seara.

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC.

Nauen. — Adunarea națională germană se va întruni la Weymar. După rezultatele observate până acum se crede, că social-democrația va ieși cu majoritate din luptele electorale, ca partid foarte tare. In fruntea partidelor burgheze stă partidul democratic și așa se crede că socialiștii majoritari în partidul democratic german vor fi în stare să formeze un guvern comun, susținut de majoritatea poporului în adunarea națională. Deputații a căror mandate sunt sigure de pe acum sunt din partidul național german: contele Posadovsky, socialiștii independenți Haase și Eichhorn, și fostul secretar de stat Dernburg.

New-York. — Wilson va părăsi Europa la începutul lui Februarie, iar locul lui la conferința de pace îl va ocupa — după informațiunile mai noi — fostul președinte al Stateilor-Unite, Taft.

CONVOCARE.

Comercianții și meseriașii români din Arad și comitatul Arad sunt rugați să participe la adunare constituantă pentru înființarea unui sindicat, ce va avea loc în Arad, la 2 Februarie 1919 st. n. la 10 și jum. ore a. m. în școala confesională din curtea bisericii (piața Thököly). Arad, din ședința ținută în 19 Ianuarie 1919. Iustin Olariu președinte. George Papp, secretar.

Bibliografie.

A apărut: *Cultura Creștină*. Anul VII. Noemvrie—Decemvrie 1918. Nr. 17—20.

Sumarul: Redacția: Spre pace. Dr. Alexandru Rusu: Noua eră și biserica noastră (Reflexii de actualitate), Dr. Isidor Marcu: Valoarea tratatelor internaționale, considerate din punct de vedere moral. Senlor: Măruntășuri actuale (Scrisoare). Ioan Crișan: Binecuvântarea paulină (O mică întregire). Iosif Sângeorgean: O chestiune pastorală (Dreptul parohului privitor la prevederea celor bolnavi). Însemnări: O nouă alegere de mitropolit? (Dr. Alexandru Rusu). Cronică: Marea adunare națională dela Alba-Iulia (ar.). Primul nostru ministru român (vs.). Solidarizarea arhierilor români (vs.). „Vicariatul național român” (ar.). Liceul nostru din Beiuș iarăși românesc (r.) † Canonicele Dr. Victor Smigelski (ar.). Acțiunea caritativă pornită în Gherla (r.). Reuniunea tinerimii adulte din Valhid (sr.). Programul lui Wilson, pe teren religios (ar.). Sfatul preoțesc maghiar (r.). Academia papală orientală (vs.). Cărți și Reviste: Iacob Marga, Cielu dublu de predici pentru Duminecile postului mare (r.) Ioan Georgescu și Traian A. Pinteru, Calendarul nostru pe anul 1919 (vs.). „Calea Vieții” (Dr. Alexandru Rusu). Cărți intrate la redacție.

Redactor responsabil: Dr. Sever Micăea.

Editor responsabil: Aurel Rusu.

Inserate.

Cea mai bună calitate de perii și pământule, în sortiment bogat, se pot cumpăra cu prețuri avantajoase, în prăvălia fabricii lui

Alexandru Maár

Revanzătorilor cu preț redus.

ARAD, Deák Ferenc utca nr. 2.

(Ma—43)

Ludovich Losonczy

depozit de oroloage și juvaericele

ARAD, Piața Libertății numărul 1.

Cumpără aur sfărmat și argint pe lângă prețul cel mai înalt. — Caută pentru cumpărare obiecte antice și bani vechi.

Mare asortiment în ceasornice și juvaericele de tot felul.

Un premiu de 500 coroane

va primi acela

care va afla ori va da de urmă la cele 2 iape galbene de 6—7 ani, pe cari mi-le-au furat în seara din 24 l. c. Semnele de recunoaștere: Ambele sunt cu stea în frunte, una la foale e bortoasă, iar cealaltă are piciorul din dărăt bălan.

SEBESTYÉN MARK

proprietar de moară

ARAD, Piața Boross-Béni nr. 15. Telefon 52.

(Se—57)

Intreprindere Română

Prima societate română de import și export

S. ITU & COMP. SIBIU

Se ocupă exclusiv cu importul și exportul internațional al materiilor brute semifabricate și fabricate. Legături comerciale internaționale. :: :: Corespondență în limbile română, franceză, italiană, germană, și maghiară. :: :: :: 1 41

PIETATE („Kegyelet”)

intreprinsă de înmormântare și transportarea cadavrelor

ARAD, str. Weitzer János Nr. 7. Telefon Nr. 885.

Primește: În mormântări dela cele mai simple până la cele mai pompoase cu prețurile cele mai convenabile. Mare depozit permanent de sicrie de metal și lemn și toffelul de articli necesari la înmormântări. :: :: Bo 42

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

„CONCORDIA”

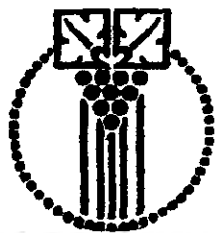
TELEFON
Nr. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
Nr. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMARUL 11a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucruri de aceasta branșă de la cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.